

4. Kebas, O. B. (2005). Improvizatsiya v suchasnomu tantsyuvah'nomu mystetstvi [Improvisation in modern dance art]. Kyiv.

5. Kolnohuzenko, B. (2009). Vudy mystetstva ta khoreohrafiyi [Types of art and choreography]. Kharkiv.

6. Nebesnyk, A. (2018). Studiyi suchasnoho tantsyu v Ukraini kintsya KHKH – pochatku KHKH stolittya [Modern dance studios in Ukraine at the end of the 20th - beginning of the 21st century]. Kyiv.

7. Solyana, O. V. (2007). Khoreografichna kul'tura u konteksti realizatsiyi kontseptsiyi zahal'noyi mystets'koyi osvity [Choreographic culture in the context of the implementation of the concept of general art education]. Kyiv.

8. Stanishevs'kyu, YU. (2002). Bal'nyy tanets' vid dzherel do s'ohodennya. [Ballroom dance from the sources to the present]. Kyiv.

9. Khol'chenkova, N. (2018). Suchasnyy tanets': osnovni napryamy ta kharakterni osoblyvosti rozvytku [Modern dance: main directions and characteristic features of development]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

СПНУЛ Ігор Васильович – заслужений працівник культури України, доцент, доцент кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх хореографів.

СПНУЛ Олена Миколаївна – заслужений працівник культури України, старший викладач кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх хореографів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SPINUL Ihor Vasylyovych – Honored Worker of Culture of Ukraine, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Art Education of the Central Ukrainian Volodymyr Vinnichenko State Pedagogical University.

Scientific interests: professional training of future choreographers.

SPINUL Helen Mykolaivna – Honored Worker of Culture of Ukraine, Senior Lecturer of the Department of Art Education of the Central Ukrainian Volodymyr Vinnichenko Pedagogical State University.

Scientific interests: professional training of future choreographers.

Стаття надійшла до редакції 20.10.2022 р.

УДК: 373.016:811.161.2

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-206-265-270

ПОДЛЕВСЬКА Неля Володимирівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри слов'янської філології
Хмельницького національного університету
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-6210-265X>
e-mail: podlevskanv@khmnu.edu.ua

РАНЮК Оксана Петрівна –

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри слов'янської філології
Хмельницького національного університету
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-8859-9254>
e-mail: raniuko@khmnu.edu.ua

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

У статті розкрито сутність та зміст поняття «педагогічна технологія» з урахуванням сучасних тенденцій у системі загальної середньої освіти України. Описано технології, що сприятимуть удосконаленню уроку української мови в Новій українській школі. Зосереджено увагу на аналізі останніх досліджень щодо проблематики статті. Охарактеризовано пріоритетні підходи мовно-літературної освітньої галузі (діяльнісний, комунікативний, інтегративний, системний, особистісно орієнтований, компетентнісний), на які орієнтуватиметься вчитель як української мови сучасної школи у доборі технологій навчання української мови. Узагальнено поняття «педагогічна технологія», визначена роль її застосування у проведенні сучасного уроку української мови. Акцент зроблено на інформаційно-комп'ютерних, проєктних, інтерактивних, технологіях критичного мислення, які сприяють реалізації особистісно орієнтованого підходу у процесі навчання, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію з урахуванням здібностей учнів, їхнього рівня знань. Запропоновано форми й методи реалізації означених педагогічних технологій на уроках української мови (мультимедіауроки, уроки-презентації із використанням ІКТ; модель роботи на уроці за технологією критичного мислення; метод проєктів як реалізація творчого й дослідницького потенціалу учнів; інтерактивні методи навчання). Застосування сучасних освітніх технологій дає змогу організувати навчання більш ефективно, інформаційно насичено та є одним із напрямів діяльності НУШ, а використання їх на уроках української мови

забезпечує інтерактивність навчання, створює сприятливе освітнє середовище, сприяє підвищенню мотивації під час вивчення мови та якості навчання.

Ключові слова: технологія, сучасні підходи у навчанні, критичне мислення, проєкт, інтерактивні технології, інформаційно-комп'ютерні технології.

PODLEVSKA Nelya Volodymyrivna –

Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of Slavic Philology Department
of Khmelnytskyi National University
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-6210-265X>
e-mail: podlevskanv@khnmu.edu.ua

RANIUK Oksana Petrivna –

Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor of the
Department of Slavic Philology
of Khmelnytskyi National University
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-8859-9254>
e-mail: raniuko@khnmu.edu.ua

MODERN TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF UKRAINIAN LANGUAGE TEACHING AT THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

The article states that the use of modern learning technologies in Ukrainian language classes creates conditions for better assimilation of new material and activation of students' cognitive activity, where the student himself / herself will discover, acquire and construct knowledge and his / her own competence in various areas of life. It is emphasized that a modern lesson cannot be imagined and implemented without the use of modern educational technologies. Pedagogical technology is a certain projection of theory and teaching methods in practice. It is noted that the modern regulatory documents of Ukraine outline the priority approaches to the organization of modern teaching in the language and literature field of education, in particular activity, communicative, integrative, systemic, personally oriented, competence-based. It was determined that pedagogical innovation is the introduction of new things into the goals, content, methods and forms of teaching and upbringing, into the organization of the teacher's activities, and a characteristic feature of modern pedagogical ones is personally oriented education.

Among the wide variety of modern technologies, the article describes information and computer technologies, project technology, critical thinking technology, interactive technologies that contribute to the implementation of a personally oriented approach in the learning process, provide individualization and differentiation taking into account the abilities of students, their level of knowledge. Information and computer technologies create conditions for obtaining information and diversifying modern lessons on the Ukrainian language.

Technologies of critical thinking contribute to the processing of information, the construction of one's own opinion based on experience, ideas, perceptions, the construction of conclusions and logical connections, evidence, and the expression of opinions clearly, confidently and correctly.

Project-based learning teaches cooperation, fosters such moral values as mutual help and the ability to empathize, forms creative abilities, communication skills, a culture of communication, and creates a favorable language environment. In the process of project-based learning, the inseparability of learning and education can be traced.

Interactive learning is the interaction of participants in the process of acquiring knowledge with the help of a teacher who has methods aimed at mastering this knowledge.

As a conclusion, it is stated that the use of modern educational technologies makes it possible to organize the educational process more productively, effectively, interestingly, informationally rich and is one of the directions of activity of the New Ukrainian School. Further prospects of research in this sphere include the expansion of the list of innovative methods and the theoretical justification of their use during the study of the Ukrainian language.

Key words: technology, modern approaches to education, critical thinking, project, interactive technologies, information and computer technologies.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Стрімкий розвиток науки, збільшення обсягу інформації вимагають від сучасної школи підготовки активних, самостійних людей, які мають високі творчі здібності та володіють певними якостями, уміють самостійно та творчо мислити; доцільно опрацювати інформацію; удосконалити розвиток особистої моральності, інтелекту, культурного рівня. Відповідно використання інноваційних технологій навчання на уроках української мови створюють умови кращого засвоєння нового матеріалу та активізації пізнавальної

діяльності здобувачів закладів загальної середньої освіти, де саме здобувач сам відкриватиме, здобуватиме й конструюватиме знання та власну компетентність у різних галузях життя.

На уроках української мови у здобувачів освіти не лише збільшується запас спеціальних знань із фонетики і граматики, поповнюється їхній словниковий запас, виробляються навички усного й писемного мовлення, а й поглиблюються уявлення про навколишній світ. Це співпраця здобувачів освіти з учителем, яка дає змогу розвинути їхні творчі здібності; сприяє самостійному здобуванню

знань; диференціює та індивідуалізує процес навчання; стимулює роботу з додатковою літературою; розвиває аналітичне мислення, вміння робити узагальнення; формує навички самооцінки та самоконтролю навчальної діяльності.

Відповідно для досягнення цієї мети і завдань навчально-виховного процесу у закладі загальної середньої освіти сприяє використанню новітніх технологій. Адже сучасний урок неможливо уявити та реалізувати без використання сучасних освітніх технологій. Педагогічна технологія – це певна проєкція теорії і методики навчання в практиці. Відповідно будь-яка технологія повинна бути зрозумілою у використанні учнями та вчителями. Актуальність дослідження визначається необхідністю узагальнення поняття «сучасна технологія навчання» й аналізу практичного використання цих технологій на уроках української мови в умовах Нової української школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Узагальнено-теоретичний аспект щодо поняття педагогічної технології розроблений сучасними педагогами: В. Безпалько, І. Дичківською, Г. Токмань та іншими. Проблему використання сучасних технологій навчання розглядали такі вчені, як О. Арламов, М. Бургін, І. Дичківська, О. Кучерук, Г. Токмань та інші. Опубліковано значну кількість праць з аналізу вивчення української мови такими науковцями, як Я. Гладир, І. Жовтоніжко, Т. Єфімова, А. Кулик, Т. Лагута, О. Тростинська, Г. Тохтар, Б. Сокіл; про реалізацію сучасних методів, форм роботи, застосування новітніх технологій на уроках української мови, зокрема й в Новій українській школі знайомимося у працях З. Бакум, Н. Голуб, О. Горошкіної, І. Кучеренко, В. Новосолової, С. Карамана та ін.

Мета статті. Охарактеризувати поняття «технологія навчання» та з'ясувати, яким чином можна використовувати певні технології на уроках української мови в Новій українській школі (НУШ).

Виклад основного матеріалу дослідження. Нормативні документи: Концепція «Нова українська школа», Закон України «Про освіту», Державний стандарт базової середньої освіти – сприяють суттєвим змінам щодо організації освітнього процесу, адже надають учителю ширші можливості для роботи на результат, сприяють успішності учнів [6]. Серед актуальних в організації сучасного навчання мовно-літературної освітньої галузі є пріоритетні підходи:

– діяльнісний, що дає змогу розглядати теоретичні поняття не окремо, а в процесі спостережень, досліджень опорних текстів на уроках української мови, художніх текстів на

уроках української літератури та набувати практичного досвіду;

– комунікативний, що спрямований на удосконалення здатності учнів спілкуватися, а не лише знати граматичні правила, поєднання мовного й мовленнєвого складників на кожному уроці української мови;

– інтегративний, що дає можливість на уроках мови поєднувати мовний матеріал із тематикою, яка є сучасною й цікавою для учнів;

– системний, що сприяє постійному комплексному дослідженню теоретичного матеріалу різних мовних розділів, аналізу композиції художнього твору та дає цілісні уявлення про мовні й літературні явища, процеси;

– особистісно орієнтований, що спрямований на виконання творчих завдань, які розкривають здібності учнів, розвиток їх креативного мислення;

– компетентнісний, що вчить використовувати набуті знання, уміння, навички, життєві цінності у певних ситуаціях і досягати успіху в будь-якій сфері сучасного життя [6].

Термін «технологія» походить від грецьких слів «*techne*» – мистецтво, майстерність, уміння, і «*logos*» – вчення, наука. Спершу його використовували в системі технічних знань для означення наукової дисципліни, яка визначала сукупність даних про різноманітні засоби обробки сировини, напівфабрикатів і виробів у галузі виробництва. Пізніше цей термін отримав значне поширення і в інших сферах суспільного життя: політиці, економіці, освіті. Педагогічна інновація – це введення нового в цілі, зміст, методи і форми навчання й виховання, в організацію діяльності педагога.

Характерною рисою сучасних педагогічних і, зокрема, дидактичних технологій є особистісно орієнтована освіта. Сучасні технології відрізняються від традиційних насамперед місцем і роллю основних учасників навчального процесу – вчителя й учнів, їхніми взаємовідносинами, особливістю і змістом освітньої діяльності. І якщо в традиційному навчанні яскраво виражена підсистема «суб'єкт-об'єкт», у якій тільки вчитель відіграє роль суб'єкта, котрий визначає зміст, методи навчання та стиль взаємовідносин, то в інноваційному навчальному процесі зникає жорсткий розподіл ролей між учителем та учнем [7].

У теорії і практиці навчання розроблено й науково обґрунтовано чимало педагогічних технологій. Зокрема, Г. Токмань визначила сучасні педагогічні технології, які доцільно застосовувати у викладанні української літератури: лекційно-семінарська технологія,

технологія інтерактивного навчання, сугестопедична навчальна система, технологія концентрованого навчання, продуктивне навчання [14, с. 41-43]. Сьогодні дослідники намагаються за різними критеріями систематизувати педагогічні технології. С. Бондар класифікує сучасні технології відповідно до таких критеріїв: за характером цілеспрямованості педагогічного процесу, новизни, змісту педагогічного процесу, взаємодії між учителем й учнями, за особливостями операційно-діяльнісного компонента педагогічного процесу, за способом оцінювання навчальних досягнень, за рівнем застосування в педагогічному процесі [10, с. 35 - 42].

Зважаючи на значну кількість технологій, ми зупинимося на аналізі декількох. Серед найбільш продуктивних сучасних технологій можемо виокремити інформаційно-комп'ютерні технології, проєктну технологію, технологію критичного мислення, інтерактивні технології, які сприяють реалізації особистісно орієнтованого підходу у процесі навчання, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію з урахуванням здібностей учнів, їхнього рівня знань. Далі більш детально охарактеризуємо кожну з цих технологій.

Інформаційно-комп'ютерні технології виникли з винайденням комп'ютера, мультимедійних технологій, упровадженням глобальної мережі Інтернет. Відповідно ці технології широко використовуються практично в усіх професійних сферах та побуті. До прикладу, глобальна мережа Інтернет створює умови для отримання будь-якої необхідної інформації. На уроці української мови можна вирішувати низку завдань: формувати навички та вміння читання; удосконалювати вміння письмового мовлення учнів; збільшувати словниковий запас; формувати в учнів мотивацію до вивчення української мови. Також використання інтернету розширює світогляд учнів, сприяє розвитку рецептивних та продуктивних умінь. Учні мають змогу брати участь у тестуванні, конкурсах, вікторинах, олімпіадах, відеоконференціях тощо.

Серед основних форм використання ІКТ є: мультимедіауроки, на основі комп'ютерних навчальних програм; комп'ютерні ігри; уроки-презентації з використанням Power Point, Canva та ін.; тестування на комп'ютерах, телефонах; дистанційне навчання, що передбачає використання всіх форм освітньої активності без особистого контакту вчителя та учня.

Комп'ютерні ігри, що використовуються в роботі з учнями, умовно можна класифікувати на підгрупи:

1) розвивальні комп'ютерні ігри (спрямовані на формування загальних

розумових здібностей, а також пам'яті, мислення, уваги); настільні ігри – мовні лото, ігри-головоломки і лабіринти, пазли;

2) навчальні комп'ютерні ігри (які знайомлять дитину з основами мовних понять, дидактичних уявлень, із основами систематизації, класифікації, синтезу, аналізу понять, навчають грамоти, читання) – «Конструктор», «Подвоювач», «Водолій»;

3) ігри-квести (де правила гри приховані і дитина повинна дійти до усвідомлення мети і способу дій, тобто знайти ключ для розв'язання завдання) – «Пригоди Мовознайки», «Маленькі шукачі»;

4) ігри-забави (без завдань для розвитку, проте дають можливість дитині порозважатися, здійснити пошукові дії і побачити результат у вигляді мультфільму) – «Хто де живе?», «Знайди зайве слово»;

5) комп'ютерні діагностуючі ігри (допомагають виявити рівень знань, розвитку, здібностей) – «Відшукай зайвий предмет», «Знайди правильну відповідь» [3].

Таким чином, можливості використання ІКТ величезні, адже створюють умови для отримання інформації та урізноманітнення сучасних уроків з української мови.

Технологія критичного мислення. Критичне мислення – тип мислення, який дає змогу критично ставитися до будь-яких тверджень, не вірячи нічому без доказів, але при цьому йти на зустріч новим ідеям, методам. Критичне мислення – необхідна умова свободи вибору, якості прогнозу, відповідальності за власні рішення. Основна модель «технології критичного мислення» складається з трьох етапів організації навчального процесу: 1) етап виклику з пам'яті передбачає актуалізацію наявних знань та уявлень про вивчене, формування особистого інтересу щодо розгляду певної теми; 2) стадія осмислення має на меті ознайомлення з новою інформацією; 3) етап роздумів – закріплення нових знань [2]. Таким чином, учні можуть опрацювати інформацію, вчаться будувати власну думку на основі досвіду, ідей, уявлень, будують висновки та логічні зв'язки доказів, висловлюють свої думки зрозуміло, впевнено і коректно. Серед методів критичного мислення можемо виокремити: мозковий штурм, кластер, інтелектуальна розминка, кошик ідей, метод контрольних питань, зигзаг тощо.

Проектна технологія. Метод проєкту – це комплексний навчальний метод, який дає можливість індивідуалізувати навчальний процес, учням проявляти самостійність у плануванні, організації та контролі своєї діяльності, спосіб розвитку творчості, пізнавальної діяльності, самостійності. Типологія проєктів різноманітна. Оскільки одним із ключових принципів НУШ є

використання набутих знань, умінь, навичок, життєвих цінностей у певних ситуаціях і досягнення успіху в будь-якій сфері сучасного життя, то відповідно проекти є невід'ємними складниками, щоб закріпити отримані знання на практиці [5].

Робота над проектом – це багаторівневий підхід до вивчення української мови, що охоплює читання, аудіювання, говоріння та граматику. Метод проектів сприяє розвитку активного самостійного мислення учнів та орієнтує їх на спільну дослідницьку роботу.

Проектне навчання розвиває вміння співпрацювати, виховує такі моральні цінності, як взаємодопомога та вміння співпереживати, формує творчі здібності, комунікативні навички, культуру спілкування, створює сприятливе мовне середовище. У процесі проектного навчання простежується нерозривність навчання та виховання. Проектна форма роботи є однією з актуальних технологій, що дає змогу учням застосувати накопичені знання з дисципліни. Учні розширюють світогляд, володіння мовою, отримуючи досвід від практичного використання, навчаються слухати та чути, розуміти один одного під час захисту проектів. Для підготовки проектів необхідно опрацювати довідкову літературу, словники, попрацювати з інформацією в інтернеті тощо.

Робота над проектом – процес творчий. Учень самостійно чи під керівництвом вчителя займається пошуком вирішення якоїсь проблеми, відповідно для цього потрібно не тільки знання мови, а й володіння великим обсягом предметних знань, володіння творчими, комунікативними та інтелектуальними вміннями. Робота над проектами розвиває уяву, фантазію, творче мислення, самостійність та інші особисті якості. Можна навести приклад проектної технології «Експурсія містом України» (Львів, Україна). Декілька учнів проводять експурсію визначними пам'ятками міста, при цьому використовують презентації: карти, плакати, фотографії. Усім дуже цікаво дізнаватися щось нове, ставити додаткові питання. Результати очевидні: проектна технологія не тільки дає можливість учням більше та глибше вивчити тему, а й значно розширює їхній загальний світогляд, навчає спілкуватися, самостійно знаходити та виокремлювати необхідний матеріал, дає можливість розвитку не тільки колективної творчості, а й індивідуальних талантів та здібностей учнів.

Інтерактивне навчання можна охарактеризувати як взаємодію учасників процесу здобуття знань за допомогою вчителя, що володіє методами, спрямованими на опанування цих знань [11, с. 10]. Провідними ознаками та інструментами інтерактивної

педагогічної взаємодії є: полілог, діалог, міжсуб'єктні відносини, свобода вибору, створення ситуації успіху, позитивність і оптимістичність оцінювання, рефлексія та інше. На уроках української мови у закладі загальної середньої освіти можна використовувати такі форми інтерактивних методів: «Незакінчені речення», «Мозковий штурм», «Вилучи зайве», «Обмін думками», «Інтерв'ю», «Роз'єднай слова», «Дешифрувальник», «Грунування», «Заверши фразу», «Комплімент», «Прогноз погоди», «Асоціації», «Алфавіт», «Хвилина розмови», «Зміна спірозмовника» (тренування діалогічного мовлення) та інші [4, с. 25]. Як зазначають М. Корженко, В. Опанасюк, використання інтерактивних методів у педагогічному процесі спонукає вчителя до постійної творчості, удосконалення, зміни, професійного зростання, розвитку. Адже знайомлячись із тим або іншим інтерактивним методом, учитель визначає його педагогічні можливості, ідентифікує з особливостями учнів, приміряє до своєї індивідуальності. І ця інноваційна діяльність не залишає педагога, поки він усвідомлює, що дозволяє класифікувати інтерактивні методи навчання як дієві педагогічні інструменти, і використання їх в педагогічному процесі – необхідна умова оптимального розвитку і тих, хто навчається, і тих, хто навчає [6].

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Таким чином, застосування сучасних освітніх технологій дає змогу організувати освітній процес більш продуктивно, ефективно, цікаво, інформаційно насичено та є одним із напрямів діяльності Нової української школи. Використовуючи нові педагогічні технології на уроках української мови на новому рівні, можна забезпечувати інтерактивність навчання, створити сприятливе навчальне середовище, що сприятиме підвищенню мотивації під час вивчення мови та якості навчання. Подальші дослідження в цьому напрямі передбачають розширення списку інноваційних методів, теоретичне та практичне обґрунтування їхнього застосування під час вивчення української мови.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Артюшина М. Сутність та особливості інноваційно-зорієнтованого підходу у сучасній школі. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Умань, 2009. Ч. 3. С. 15–22.
2. Большакова І. Розвиток критичного мислення. *Початкова освіта*. 2012. № 11. С. 3–7.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
4. Інтерактивні технології навчання / авт.-упор. І. І. Дівакова. Тернопіль : Мандрівець, 2009. 180 с.

5. Карбованець О., Куруц Н., Голуб Н., Майорош А. Метод проектів – сучасна педагогічна технологія навчання освітніх закладів різних рівнів. URL: <http://www.eduforme.org>.

6. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20seredn%20nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf>

7. Корженко В. Я.; Опанасюк М. М. Інноваційні методи викладання української мови як іноземної у технічному університеті. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/52158658.pdf>

8. Котляренко Н. Нова українська школа: конструювання уроків мовно-літературної освітньої галузі (предмети «Українська мова», «Українська література»). URL: <https://znayshov.com>

9. Кучерук О. Сучасні технології навчання мови як методична проблема. *Українська мова та література в школі*. 2006. № 6. С. 17–21.

10. Лук'янчикова С. І. Дослідницько-пошукова робота на уроках словесності. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2007. №17–18. С. 2–8.

11. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті: Навчальний посібник/ За заг. ред. С. П. Бондар. Рівне: Тетіс, 2003. 200 с.

12. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання: наук-метод, посібник. Київ: Вид-во А.С.К., 2004. 192 с.

13. Семеніхіна О., Друшляк М., Безуглий Д. Про формування у майбутнього вчителя умінь унаочнювати навчальний матеріал засобами комп'ютерної візуалізації. *Використання інноваційних технологій в процесі підготовки фахівців : II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, 28– 29 березня 2017 року*. Вінниця, 2017.

14. Токмань Г. Сучасні навчальні технології та методи викладання літератури. *Дивослово*. 2002. №10. С. 40–45.

15. Целякова О. М. Вплив інформаційного суспільства на формування духовності. URL: http://ocpvm.org.ua/wp-content/uploads/2013/10/konfer_2012.pdf.

REFERENCES

1. Artiushyna, M. (2009). *Sutnist ta osoblyvosti innovatsiino-zoriantovanoho pidkhodu u suchasni shkoli* [The essence and features of the innovation-oriented approach in the modern school]. Uman.

2. Bolshakova, I. (2012). *Rozvytok krytychnoho myslennia* [Development of critical thinking].

3. Dychkivska, I. M. (2004). *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii* [Innovative pedagogical technologies]. Kyiv : Akademydav.

4. *Interaktyvni tekhnolohii navchannia* [Interactive learning technologies]. (2009). Ternopil.

5. Karbovanets, O., Kuruts, N., Holub, N., Maiorosh, A. *Metod proektiv – suchasna pedahohichna tekhnolohiia navchannia osvitykh zakladiv riznykh rivniv* [The project method is a modern pedagogical technology of teaching in educational institutions of various levels].

6. *Kontseptsiiia «Nova ukrainska shkola»* [The 'New Ukrainian School' concept].

7. Korzhenko, V., Opanasiuk, M. *Innovatsiini metody vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi u tekhnichnomu uinversyteti* [Innovative methods of teaching Ukrainian as a foreign language at a technical university].

8. Kotliarenko, N. *Nova ukrainska shkola: konstruiuvannia urokiv movno-literaturnoi osvitnoi haluzi (predmety «Ukrainska mova», «Ukrainska literatura»* [New Ukrainian school: construction of lessons in the linguistic and literary field of education (subjects 'Ukrainian language', 'Ukrainian literature')].

9. Kucheruk, O. (2006). *Suchasni tekhnolohii navchannia movy yak metodychna problema. Ukrainska mova ta literatura v shkoli* [Modern technologies of language learning as a methodical problem].

10. Lukiianchykova, S. I. (2007). *Doslidnytsko-poshukova robota na urokakh slovesnosti* [Research work in literature lessons].

11. *Perspektyvni pedahohichni tekhnolohii v shkilnii osviti: Navchalnyi posibnyk (2003) / Za zah. red. S.P. Bondar* [Promising pedagogical technologies in school education: Study guide]. Rivne: Tetis. 200s.

12. Pometun, O., Pyrozhenko, L. (2004). *Suchasnyi urok: interaktyvni tekhnolohii navchannia: nauk-metod, posibnyk* [Modern lesson: interactive learning technologies: science-method, manual]. Kyiv.

13. Semenikhina, O., Drushliak, M., Bezuhlyi, D. (2017). *Pro formuvannia u maibutnoho vchytelia umin unaochniuuvaty navchalnyi material zasobamy kompiuternoї vizualizatsii* [About the formation of the future teacher's ability to visualize educational material by means of computer visualization]. Vinnytsia

14. Tokman, H. (2002). *Suchasni navchalni tekhnolohii ta metody vykladannia literatury* [Modern educational technologies and methods of teaching literature]. Dyvoslovo. 2002. №10. S. 40 – 45.

15. Tseliakova, O. M. *Vplyv informatsiinoho suspilstva na formuvannia dukhovnosti* [The influence of the information society on the formation of spirituality].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ПОДЛЕВСЬКА Неля Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету.

Наукові інтереси: методика викладання філологічних дисциплін, культура спілкування філологів.

РАНИОК Оксана Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету.

Наукові інтереси: методика навчання польської мови у вищій школі, формування риторично компетентного філолога.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

PODLEVSKA Nelya Volodymyrivna – Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of Slavic Philology Department of Khmelnytskyi National University.

Scientific interests: teaching methods of philological disciplines, communication culture of philologists.

RANIUK Oksana Petrivna – Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Slavic Philology of Khmelnytskyi National University.

Scientific interests: methods of teaching the Polish language in higher school, formation of rhetorically competent philologist.

Стаття надійшла до редакції 26.10.2022 р.